

Planstrategi 2024-2027 Sør-Varanger

Endelig versjon

Forsidebilde: Sør-Varanger kommune

Innholdsfortegnelse

1 Innledning.....	3
1.1 Forord.....	3
1.2 Planprosess	3
2 Hva er kommunal planstrategi	4
2.1 Plansystemet i Sør-Varanger kommune	4
3 Nasjonale føringer til planstrategien	5
3.1 Nasjonale forventninger	5
3.2 FNs bærekraftsmål	6
4 Status i kommunen - kunnskapsgrunnlaget	7
4.1 Demografisk utvikling	7
4.1.1 Befolkningsutvikling.....	7
4.1.2 Befolkningsutvikling og prognose etter aldersgrupper	9
4.2 Oversikt over folkehelse og påvirkningsfaktorer.....	10
4.3 Økonomi.....	12
4.4 Klimaregnskap.....	13
4.5 Klima og miljø.....	14
4.6 FNs bærekraftsmål som premiss i planleggingen.....	16
4.7 Det samiske i Sør-Varanger.....	16
4.8 Utfordringer - innspill fra aktører	17
4.8.1 Statsforvalteren	17
4.8.2 KS konsulent	19
4.8.3 Fylkeskommunen.....	19
4.8.4 Forsvaret/forsvarsbygg.....	20
4.8.5 Næringsforeningen og Sør-Varanger utvikling	20
4.8.6 Innspill fra innbyggere	20
5 Evaluering av kommuneplanen og tidligere planstrategier	21
5.1 Kommuneplanens samfunnsdel 2014-2026.....	21
5.2 Kommuneplanens arealdel 2018-2030.....	22
5.3 Evaluering av tidligere planstrategier	22
6 Satsningsområder og planbehov	24
6.1 Barn og unge	25
6.2 Næringsutvikling	27
6.3 Samfunnssikkerhet og beredskap.....	29
6.4 Klima, miljø og bærekraft	31
6.5 Rekruttere og beholde, kompetanseheving og stabilisering	33
7 Vedtatte aktive planer	34
8 Oversikt over planer i kommende kommunestyreperiode.....	36

1 Innledning

1.1 Forord

Kommunal planstrategi skal vise retning og stake ut kursen på hvor kommunen skal gå. Den kommunale planstrategien skal gi et godt grunnlag som styringsdokument for politisk ledelse og administrasjonen.

Planbehovet i planstrategien skal reflektere de utfordringene kommunen står overfor og det er gjennom planene at mål og strategier skal gi grunnlag for de tiltak og handlinger som utføres for å nå kommunens overordnede mål. Likevel løser ikke en plan i seg selv utfordringene, men det er like viktig å følge opp planen etter at den er vedtatt.

Administrasjonen har gjort et grundig forarbeid til planstrategien med oversiktsbilde over helsetilstand og påvirkningsfaktorer, samt benyttet andre metoder for innhenting av data, jfr. kostra, SSB, innhenting av innspill, mm.

Sør-Varanger kommune skal legge til rette for vekst og utvikling, men like viktig er det å ta vare på alle de lovpålagte oppgavene vi har, og sørger for å levere gode tjenester til alle kommunens innbyggere.

1.2 Planprosess

Behandling	Dato	Saksnummer
Stormøte på samfundshuset om utfordringsbildet i Sør-Varanger	9. november 2023	
Politikerverksted satsningsområder planstrategi	20. mars 2024	
Høring og offentlig ettersyn	26.04.24 – 26.05.24	
Sluttbehandling i formannskapet	21. august 2024	
Vedtak av kommunal planstrategi 2024-2027	28. august 2024	

Kommunal planstrategi 2024-2027 ble vedtatt av kommunestyret XX.XX.XXXX i sak xx/xxx, og det ble gjort følgende vedtak:

Kommunestyret i Sør-Varanger vedtar kommunal planstrategi 2024-2027, i henhold til plan- og bygningsloven § 10-1.

Kommunal planstrategi bygger på et stort kunnskapsgrunnlag og er utarbeidet gjennom en omfattende prosess. Kommunestyret vedtar med dette en planstrategi som peker på hvilke utfordringer kommunen har, beskriver hvilken retning kommunen skal gå i, og dokumentet skal være styrende for den politiske ledelsen og administrasjonen de neste fire årene.

Hensynet til samisk språk, kultur og samfunnsliv ivaretas i alle strategiske planer.

2 Hva er kommunal planstrategi

Kommunal planstrategi har til hensikt å beskrive hvilke strategiske valg som skal prioriteres de neste fire årene. Kommunal planstrategi er lovbestemt etter plan- og bygningsloven § 10-1:

Kommunestyret skal minst én gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide og vedta en kommunal planstrategi. Planstrategien bør omfatte en drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling, herunder langsiktig arealbruk, miljøutfordringer, sektorenes virksomhet og en vurdering av kommunens planbehov i valgperioden.

Kommunal planstrategi er ikke en plan, og dermed ikke en arena for å vedta mål og strategier, men en drøfting av utviklingstrekk og utfordringer i kommunen som skal danne grunnlag for å vurdere og prioritere planbehovet i kommunestyreperioden. Planstrategien bør være tydelig på utfordringer, men kritisk til planbehovet. Planstrategien skal ikke inneholde mål og tiltak for kommunen, men peke ut hvilken *retning* kommunen skal gå i.

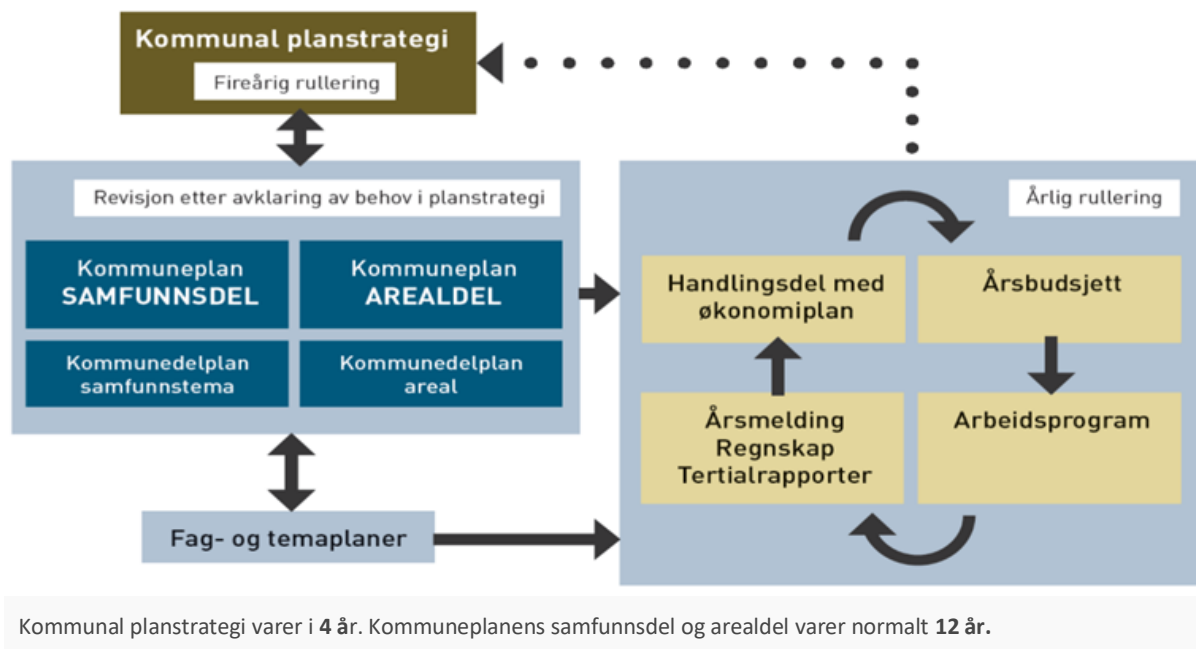
Kommunal planstrategi skal ta utgangspunkt i samfunnsutviklingen. Utviklingstrekk og utfordringer gjenspeiles blant annet av befolkningssammensetning, levekår, folkehelse, næringsliv, sysselsetting, boligutvikling, miljø og infrastruktur. *Oversiktsbildet over helsetilstand og påvirkningsfaktorer* beskriver status og utfordringer, og brukes i henhold til Folkehelseloven § 6, som grunnlag for planstrategien. Et sammendrag av utfordringsbildet finnes i kapittel 4.

2.1 Plansystemet i Sør-Varanger kommune

Kommunens plansystem er utarbeidet med grunnlag i plan- og bygningsloven. Kommunens planverk består av langsiktige og strategiske planer med tidshorisont på opptil 12 år. Den viktigste av disse er kommuneplanen, som består av kommuneplanens samfunnsdel og kommuneplanens arealdel. I tillegg til kommuneplanens samfunnsdel, har kommunen delplaner som en del av kommuneplanen.

Handlingsplan skal konkretisere hvordan de langsiktige planene skal realiseres i løpet av et kommunestyreperiode på fire år, og gjennom årlige planer gjerne med utgangspunkt i årsbudsjettet.

I tillegg til kommuneplansystemet, utarbeides det fag- og temaplaner samt virksomhetsplaner. Hensikten med kommunens planstrategi er å prioritere planoppgavene de neste fire årene som skal danne grunnlag for gjennomføring av årlige tiltak.

Figur 1: Det kommunale plansystemet, illustrert med fireårig og årlig rullering (illustrert av Asplan Viak).

3 Nasjonale føringer til planstrategien

3.1 Nasjonale forventninger

Regjeringen vedtar hvert fjerde år nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging. Forventningsdokumentet ble vedtatt i juni 2023 og har fem hovedkategorier:

- **Samordning og samarbeid i planleggingen**

Her beskrives mål om folketallsvekst, og at målet er tilpasset regionale og lokale forhold, slik at det legges til rette for ny utvikling og vekst i områder med svak eller negativ utvikling i folketallet. Videre sier regjeringen at særlig i de områdene der folketallet går ned eller står stille, må det være tydelig større vekt på de lokale vurderingene og prioriteringene, samt at det skal bli færre statlige innsigelser.

- **Trygge og inkluderende lokalsamfunn**

Her fokuseres det på at det skal skapes levende byer og tettsteder, varierte boliger, boliger til alle, gode fysiske rammer for hverdagslivet og natur- og kulturmiljø som ressurs, og bedre levekår og folkehelse og varierte møteplasser og tilbud.

- **Velferd og bærekraftig verdiskaping**

Her oppfordres kommunene til at man skal legge til rette for grønne industrinæringer og verdiskaping i en sirkulær økonomi, tilrettelegging for natur- og kulturbasert næringsliv, samt det regionale ansvaret for å sikre tilgang på kompetanse og arbeidskraft, og god infrastruktur som grunnlag for verdiskaping.

- **Klima, natur og miljø for fremtiden**

Her er det ønsket, og forventet at kommunene skal jobbe helhetlig med planlegging for å nå klima- og miljømålene, forebygge klimagassutslipp og sikre muligheten for karbonopptak, friluftsinnteresser og kulturmiljø, sikre rene og rike vann og vassdrag, og bevare naturmangfold.

- **Samfunnssikkerhet og beredskap**

Her forventes planleggingen å ta hensyn til naturfarer og klimatilpasning, forsvarets arealbehov, vern av dyrket jord, rent og trygt drikkevann, samt sørge for oppdaterte risiko- og sårbarhetsanalyser som grunnlag for bedre planer.

De regionale og lokale myndighetene har sentrale oppgaver med å håndtere disse, og planlegging er et viktig verktøy for å løse oppgavene. Regjeringen er bestemt at FNs 17 bærekraftsmål, som Norge har sluttet seg til, skal være det politiske hovedsporet for å ta tak i vår tids største utfordringer, også i Norge. Det forventes derfor at bærekraftmålene blir en viktig og sentral del av grunnlaget for samfunns- og arealplanleggingen.

3.2 FNs bærekraftsmål

FNs 17 bærekraftsmål er bestemt i regjeringens nye nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging at skal være det politiske hovedsporet for å ta tak i vår tids største utfordring. Samfunns- og arealplanleggingen i kommunen er derfor forventet at skal ha bærekraftsmålene som en viktig og sentral del. Også Fylkesmannen påpeker at målene må omtales og vurderes i planstrategien, og at de skal ha en viktig og sentral del av alt som kommunene gjør.

Derfor vil det da være viktig for Sør-Varanger kommune å aktivt ta i bruk bærekraftsmålene, belyse deres betydning for planlegging og utvikling av samfunn, og alltid jobbe med bærekraftsmålene som bakgrunn for det vi gjør i kommunen. Bærekraftsmålene vil bli flettet inn i satsningsområdene for Sør-Varanger den kommende kommunestyreperioden (se kapittel 6).

Figur 2: FNs 17 bærekraftsmål som regjeringen forventer at legges til grunn for samfunns- og arealplanlegging. Hvert mål har flere delmål, 169 til sammen (hentet fra fn.no).

Bærekraftmålene har fokus på hvordan man skal løse globale utfordringer. Alle utfordringer er derfor ikke like relevante for kommunen. De utvalgte målene nedenfor gjenspeiler også utfordringene som har kommet fram gjennom arbeidet med oversiktsbildet over helsetilstand og påvirkningsfaktorer (se kapittel 4.2):

- 1 Utrydde fattigdom
- 3 God helse
- 4 God utdanning
- 8 Anstendig arbeid og økonomisk vekst
- 9 Industri, innovasjon og infrastruktur
- 10 Mindre ulikhet
- 11 Bærekraftige byer og lokalsamfunn
- 12 Ansvarlig forbruk og produksjon
- 14 Livet i havet

4 Status i kommunen - kunnskapsgrunnlaget

4.1 Demografisk utvikling

4.1.1 Befolkningsutvikling

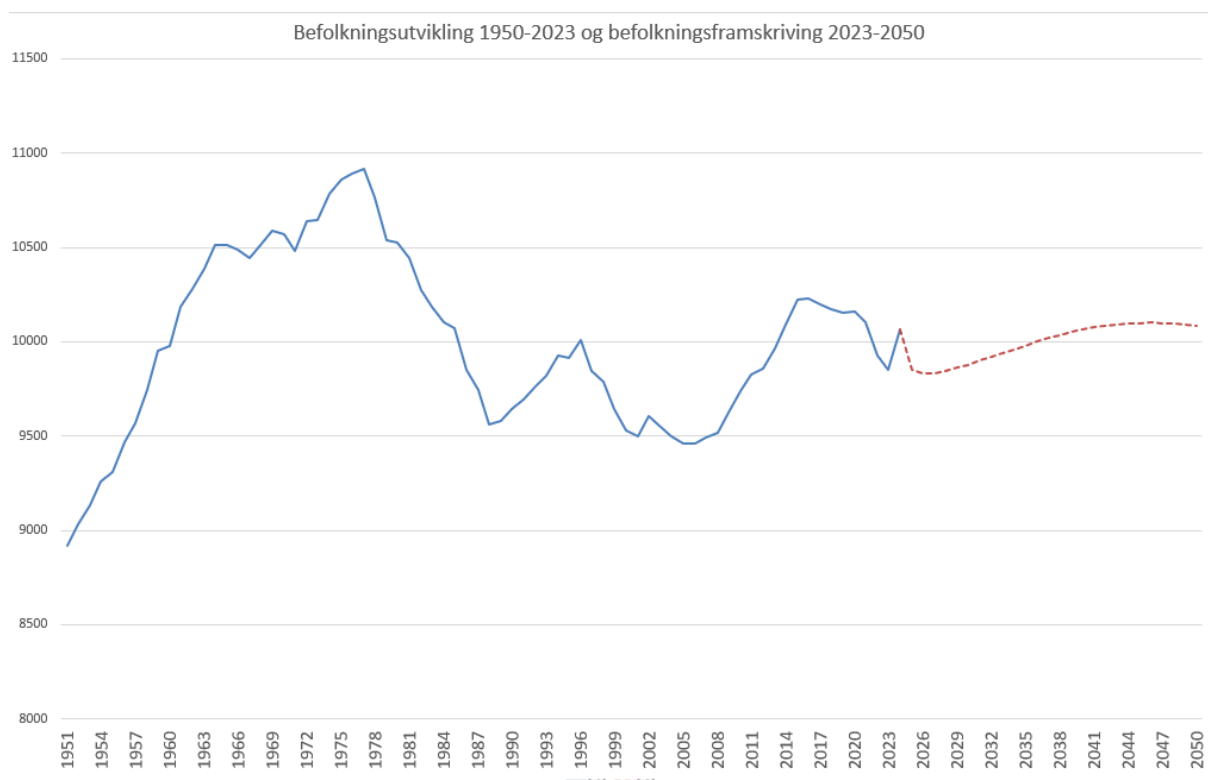
Sør-Varanger kommune hadde per utgangen av 1. kvartal i 2024 10 035 innbyggere. Kommunens innbyggere bor spredt. Om lag 80 % av kommunens innbyggere bor på Kirkeneshalvøya, mens resten er bosatt i områdene Jarfjord, Jakobsnes, Pasvik, Neiden, Bugøynes og Bugøyfjord. Bosettingen på

Kirkeneshalvøya er spredt på geografiske områder som Kirkenes, Hesseng, Sandnes og Bjørnevatn. Hovedtyngden av boligbyggingen har de siste 20 årene skjedd utenfor Kirkenes by. Den spredte bosettingen og bosettingsutviklingen gir utfordringer knyttet til infrastruktur, samferdsel og kommunal tjenesteyting.

Sør-Varanger kommune har historisk sett hatt en relativt stabil befolkningsutvikling med et folketall rundt 10 000 innbyggere. Befolkningsveksten var stor etter krigen fram til rundt 1980 som ble etterfulgt av en nedgang i 1997 da Sydvaranger gruva ble lagt ned. Befolkningstallet stabiliserte seg fram til 2007 da gruvedriften ble gjenåpnet. Dette medførte en økning i befolkningstallet fram til gruvedriften på nytt ble lagt ned i 2015. Siden 2020 har Covid-19 pandemien og krigen i Ukraina påvirket befolkningsutviklingen.

Innvandring og flyktningsituasjoner har også hatt innvirkninger på befolkningsutviklingen i kommunen. Innvandring fra Russland, Finland, Polen osv. har gjort at befolkningsutviklingen har vært stabil. Flyktninger fra Syria, Ukraina, Somalia, Afghanistan osv. har ført til tidvise befolkningsvekster.

Befolkningsutvikling fra 1950 og til 2023 samt befolkningsframskriving fram til 2050 vises i figur 3:

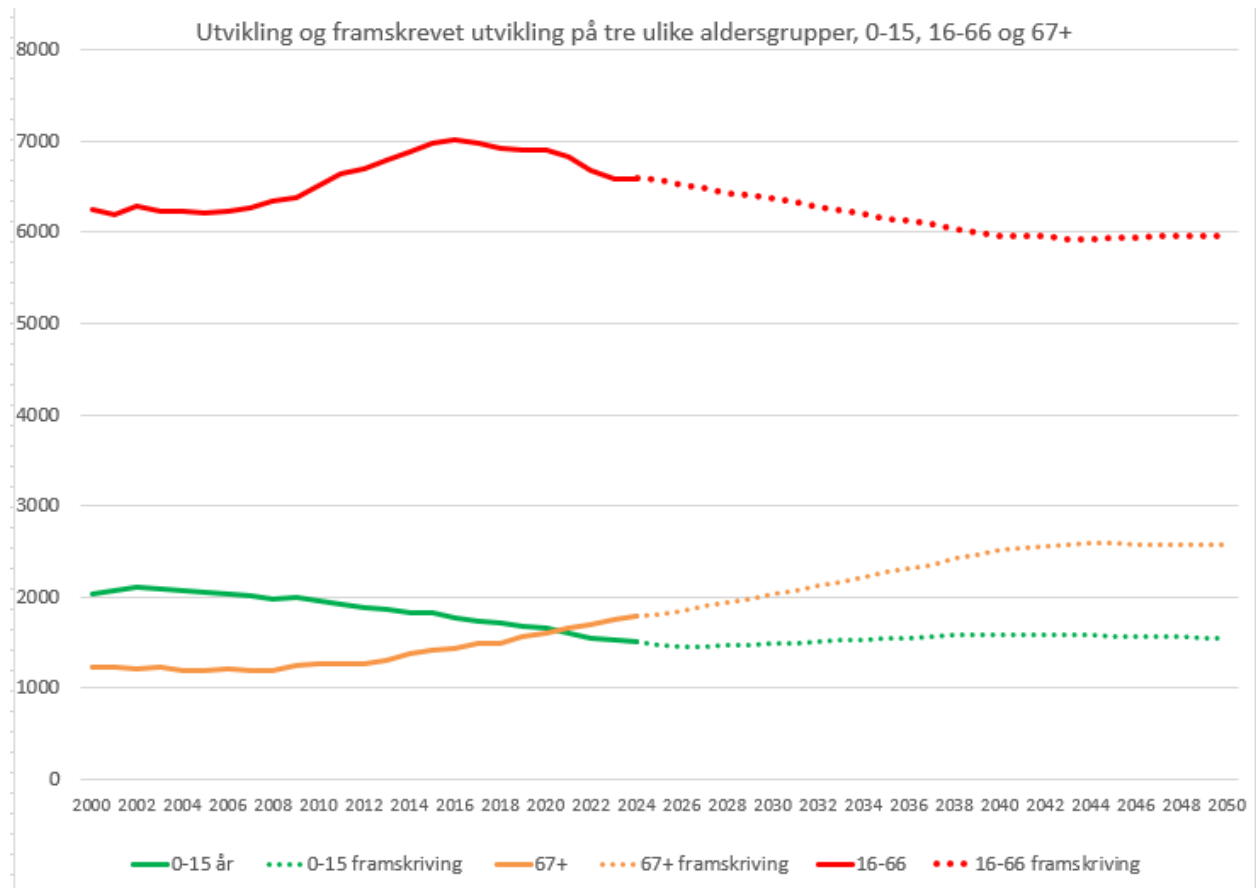
Figur 3: Befolkningsutvikling i Sør-Varanger Kommune fra 1950 til 2023 (per 1. januar), og framskrevet befolkning fra 2023-2050. (Kilde: SSB)

Figur 2 viser befolkningsutviklingen fra 1950 til 2023 som en heltrukken linje og framskrevet befolkningsutvikling fra 2023 til 2050 som en stiplet linje. Figuren viser at befolkningsutviklingen har svingt en del rundt 10 000 innbyggere. Med den framskrevne befolkningsutviklingen frem til 2050, ser vi at kommunen er framskrevet til å være relativt stabilt, med en liten økning i folketallet fremover mot rundt år 2040 deretter anslått til å flate ut.

Den historiske befolkningsutviklingen og prognosen fram mot 2050 tilsier at dagens målsetting i kommuneplanens samfunnsdel om 12 000 innbyggere ikke anses som en realistisk målsetting og bør revurderes.

4.1.2 Befolkningsutvikling og prognose etter aldersgrupper

Tabell 1 viser faktisk befolkningsutvikling i perioden 2000 til og med 2023 fordelt på ulike aldersgrupper og fremskrevet befolkningsutvikling fra 2023 til 2050 innenfor de samme aldersgruppene.

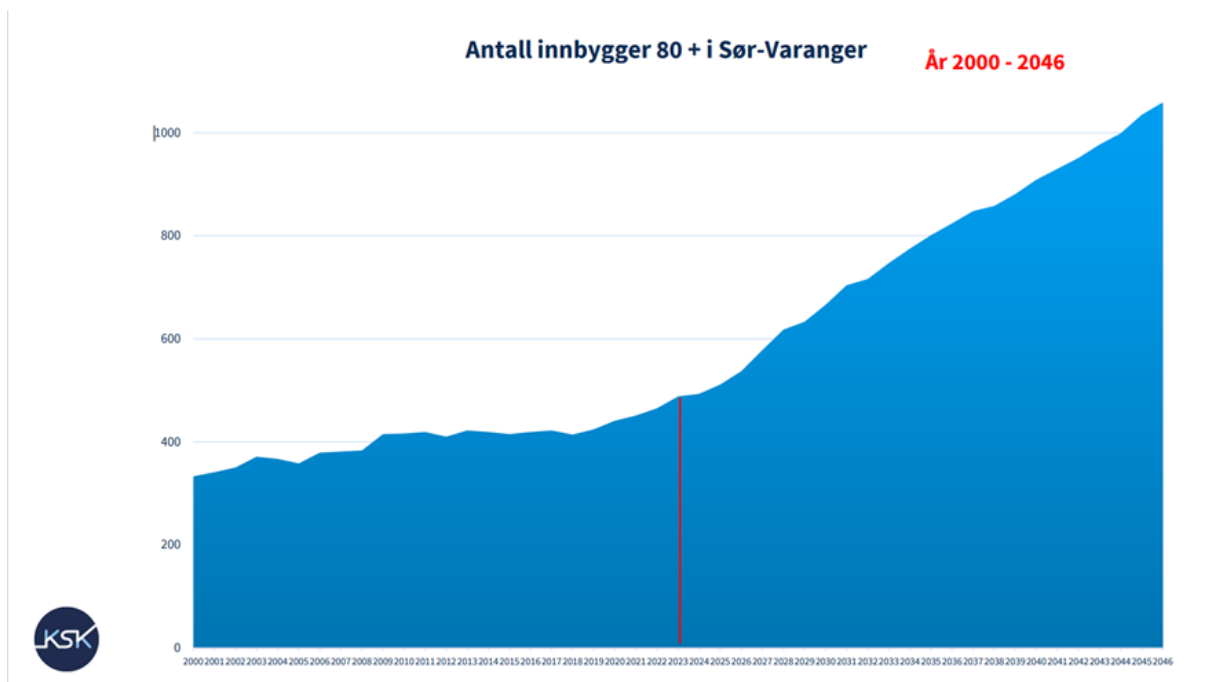

Tabellen viser en befolkningsnedgang fram mot 2025 som etterfølges av en befolkningsvekst mot 2045. Tabellen viser en nedgang i aldersgruppene 0-15 år og 16-66 år. Dette er de som utgjør skoleelever og de yrkesaktive. I tillegg vil det bli en relativt stor økning blant de 67 år eller eldre.

Prognosen tilsier en økning på nesten 1000 personer over 67 år frem mot 2050, og en nedgang på over 700 personer i yrkesaktiv alder mot 2050. Det tyder på at det vil bli vesentlig færre i yrkesaktiv alder i forhold til pensjonistene. Det vil utfordre kommunens tjenesteyting på lang sikt.

Aldersgruppen over 80 år

En ekstra spesiell og krevende demografisk utfordring for kommunen er veksten i andelen personer 80 år eller eldre. Som man kan se i figur 3, vil kommunen fra 2022 til 2050 være fremskrevet å ha økt i antallet eldre over 80 år med over 600 mennesker. Altså over dobbelt så mange 80+ enn det er i dag. Denne aldersgruppa er i faresonen for aldersrelaterte sykdommen og forventes å gi økt pleiebehov. forventes å øke pleiebehov.

Figur 4: Utvikling i antall innbyggere 80 år og eldre fra 2000 til 2023 og prognose fra 2024 til 2045. (Kilde: KSK).

4.2 Oversikt over folkehelse og påvirkningsfaktorer

Gjennom folkehelseloven, jf. § 5, er det pålagt at kommunen skal ha oversikt over helsetilstanden i befolkningen, og at denne oversikten skal inngå som grunnlag for arbeidet med kommunens planstrategi, jf. folkehelseloven §§ 6 og 7.

Det ble bestemt fire temaområder med tilhørende strategiske mål. Disse utfordringstemaene ble bestemt frem gjennom en omfattende administrativ prosess og ble prioritert fram av en tverrsektoriell folkehelsegruppe.

Planstrategi 2024-2027 Sør-Varanger kommune

Indikator (Indikatorer med grå skrift er lavere prioritert. Nummerering er ikke relevant, kun til oppfølging)	Tema	Strategiske mål
12. Økende andel barn som vokser opp i lavinntektsfamilier 10. Ca. 15 % unge sier de ikke har en fortrolig venn 19. Depressive plager hos ungdom 20. Søvnplager hos barn og ungdom 6. Psykisk uhelse hos barn og unge 16. tilbud og bruk av cannabis og andre ulovlige rusmidler 17. Seksuell helse	Psykisk helse hos barn og unge	Barn og unge i Sør-Varanger kommune har like muligheter, lever i et inkluderende og helsebringende psykososialt miljø, og opplever glede og trivsel i hverdagen.
18. Anmeldte tilfeller av fysisk vold og mishandling 15. Spesielt utsatte skoleveier 14. Utfordringer med boliger som ikke er tilpasset eldre 1. Sør-Varanger er en kommune som preges av fraflytting og befolkningsnedgang 13. Høyere andel av voksne som mottar uføreytelser enn resten av landsgjennomsnittet 3. Har hatt høyt inntektsnivå, men er nå likt med fylket, og lavere enn landsgjennomsnittet.	Trivsel, trygghet og tilhørighet	Sør-Varanger kommune har et inkluderende samfunn, hvor både unge, voksne og eldre opplever trivsel, trygghet og tilhørighet. På alle områder; bolig, inntekt, hverdag og framtid.
8. Stor vekst i antall eldre over 80 år 18. Høyere andel av voksne som mottar uføreytelser enn resten av landsgjennomsnittet 4. Lave skoleprestasjoner i lesing og regning i grunnskolen og frafall i Videregående skole. 2. Tilgang til videregående skole og etablering av Campus Kirkenes / UIT. Nyetablering av lærerutdanning i 2017 og sykepleierutdanning 2018 11. Utfordringer i næringsliv p.g.a. krigen i Ukraina 7. Lav arbeidsledighet i kommunen	Kompetanse, rekruttering, utdanning og arbeid	Sør-Varanger kommune har et samfunn hvor alle sosiale grupper føler seg inkludert og finner mestring i utdanning og arbeid. Sør-Varanger kommune har fokus på rekruttering med tanke på framtidige behov. Et helsebringende arbeidsliv hvor det er høy sysselsetting og med mulighet for tilrettelagt arbeid slik at ingen faller ut av arbeidsmarkedet.
5. Overvekt/fedme 9. Noe høy andel eldre i enpersonusholdninger	Helsefremmende livsstil	For Sør-Varanger kommune er fysisk aktivitet og friluftsliv en viktig ressurs, sammen med en helsefremmende livsstil, fysisk og psykisk. Vi samhandler på tvers av offentlige, private og frivillige lag og organisasjoner for varierte tilbud og møtearenaer for alle aldersgrupper.

Tabell 2: Oversikt over utfordringstemaer og strategiske mål fra "oversiktsbilde over helsetilstand og påvirkningsfaktorer 2022-2026." (Kilde: oversiktsbilde folkehelse)

Under den administrative prosessen med å prioritere hovedutfordringene innenfor folkehelse i Sør-Varanger kommune de neste fire årene, kom det frem til at det var disse fire temaområdene som var de viktigste. Disse fire temaområdene, med de tilhørende og utdypende strategiske målene skal dermed danne grunnlaget for denne planstrategiens prioriteringer av planarbeid, jf. Folkehelseloven § 6:

- Psykisk helse hos barn og unge
- Trivsel, trygghet og tilhørighet
- Kompetanse, rekruttering, utdanning og arbeid
- Helsefremmende livsstil

Under de fire temaene som tar for seg hovedutfordringene for arbeidet med folkehelse i Sør-Varanger, ligger det 20 indikatorer, spredt ut mellom de fire temaene. Av disse 20 indikatorene, er det valgt ut 7 indikatorer som er ekstra viktige, og som skal ha særlig fokus i planleggingsarbeidet. Disse indikatorene tar for seg de aller største utfordringene kommunen har foran seg de neste 4 årene, og er derfor svært viktige i planstrategiarbeidet, og i planene som skal vedtas i kommunestyreperioden.

Disse 7 indikatorene er:

- Økende andel barn som vokser opp i lavinntektsfamilier
- Psykisk uhelse hos barn og unge
- Anmeldte tilfeller av vold og mishandling
- Sør-Varanger er en kommune som preges av fraflytting og befolkningsnedgang

- Stor vekst i antall eldre over 80 år
- Lave skoleprestasjoner i lesing og regning på grunnskolen og frafall i videregående skole
- Overvekt/fedme

4.3 Økonomi

Sør-Varanger kommune har de siste tre årene hatt negativt driftsresultat. Disposisjonsfondet er oppbrukt. Det er flere årsaker til dette. Mangel på fagkompetanse innenfor flere fagområder har medført store kostnader til innleie av vikarer og økte rentekostnader er blant de største kostnadsdriverne. På to år, fra regnskap 2022 til budsjett 2024, er det anslå en økning på 39,0 millioner kroner i netto finansutgifter som følge av renteøkningen. Det forventes at rentetoppen nås i løpet av 2024 og avta gradvis gjennom økonomiplanperioden. Sør-Varanger kommune må redusere driftsnivået, og sammen med at finansutgiftene etterhvert går ned, så frigis det et økonomisk handlingsrom.

Demografiutviklingen gjør at kommunen er nødt til å tilpasse tjenestenivået til utviklingen. I dette arbeidet bør det være fokus på de tre kostnadsdriverne i kommunal tjenesteproduksjon:

1. Utførelse av tjenestene

- Produktivitet – *Gjøre tingene riktig*
- Effektivitet – *Gjøre de riktige tingene riktig*
 - Slutte å gjøre ting
 - Jobbe smartere
 - Øke egenomsorgen
 - Samskape
 - Ta i bruk ny teknologi

2. Struktur på kommunens tjenester

For å få til en bærekraftig økonomi må kommunen vurdere både skolestruktur, barnehagestrukturen, og strukturen innenfor omsorgstjenestene med hensyn på institusjon og omsorgsboliger. Gjennom disse grepene må tilhørende forvaltning-, drift- og vedlikehold av kommunens infrastruktur også vurderes.

3. Nivå på tildelte tjenester

- Hjemmetjenester
- Kulturskole
- PPT
- Skoleskyss
- Snøbrøyting
- Brukerbetalinger

Kommunens økonomiske handlefrihet, befolkningsutvikling og forventet befolkningsutvikling tilsier at tjenestenivået må vurderes ut ifra modellen under:

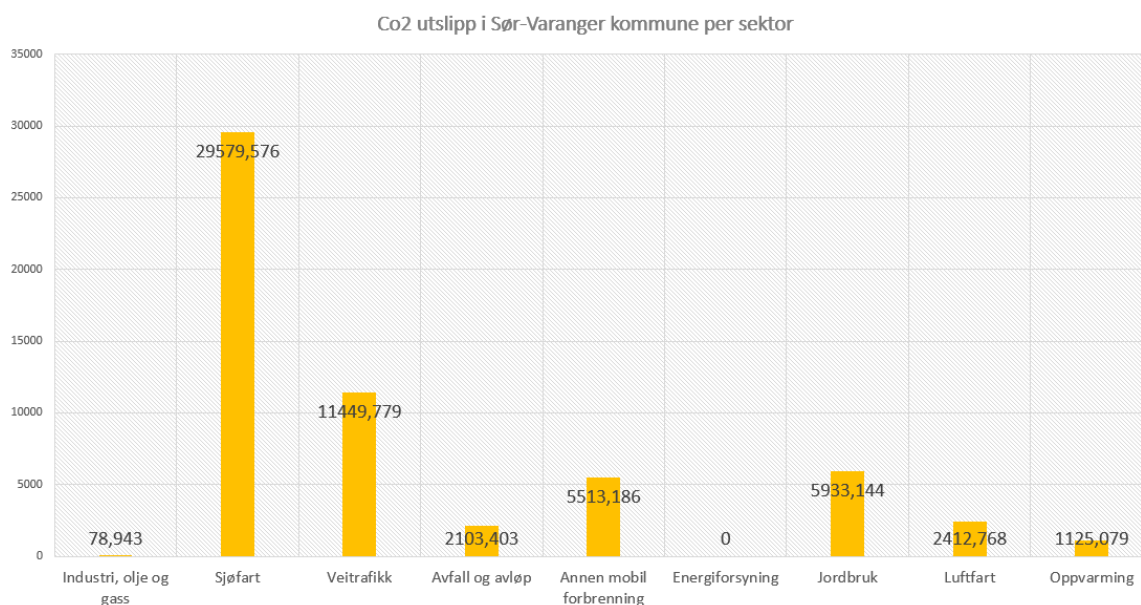
Må	Bør	Kan
Myndighetskrav	interne krav	Samfunnskrav/ Brukerkrav
Lov	Faglig/Etisk standard	Tilleggstjenester

- De tjenestene en kommune **må** gi er det som loven krever som myndighetsgitt minstestandard.
- De tjenestene en kommune **bør** gi defineres ofte av fagfolk i kommunen som en faglig forsvarlig standard,
- mens de tjenestene en kommune **kan** gi ofte har karakter av brukerkrav og forventninger.
- Oppsummert kan man si at kommunene både gir tjenester som ikke er direkte hjemlet i lov og at nivået på mange tjenester som er lovhjemlet ofte ligger over det som er lovkravet, jfr. KOSTRA rapport.

Tabell 3: Nivå på tildeling av tjenester (Kilde: økonomiplanen)

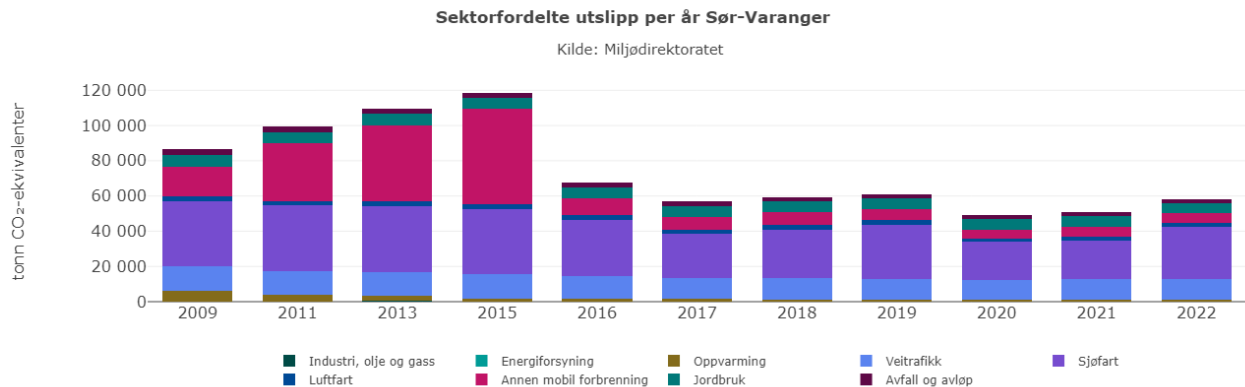
4.4 Klimaregnskap

Figur 5 viser Sør-Varangers totale mengde Co2 utslipp per sektor. Sjøfart står for over 50% av kommunens Co2 utslipp, veitrafikk står for 20% av utslippene og jordbruk og annen mobil forbrenning står for rundt 10% hver. Ellers står oppvarming, avfall og avløp, luftfart, industri, olje og gass, og energiforsyning for det resterende Co2 utslippet i kommunen.

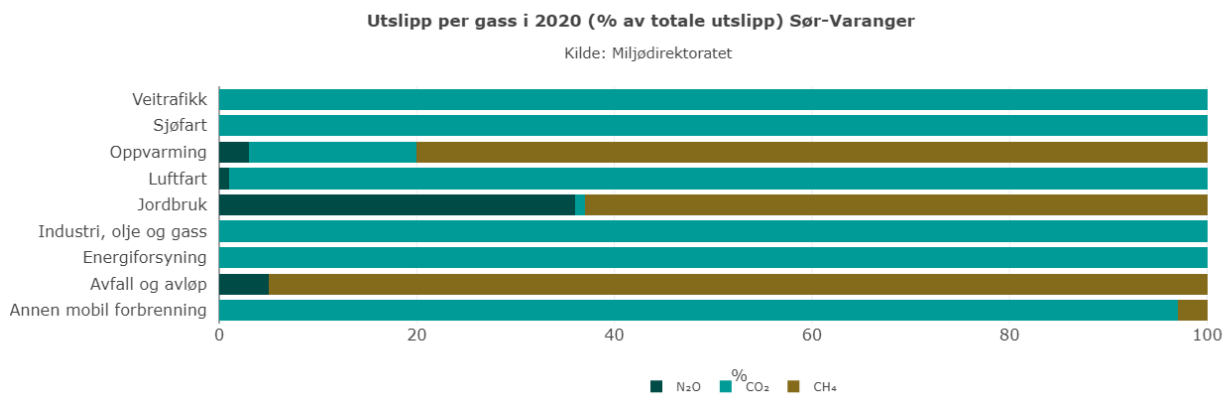
Figur 5

Figur 6 viser den totale mengden Co2 utslipp i kommunen fra 2009 - 2022. Det har generelt vært stabilt på utslipp fra de ulike sektorene i kommunen. Fra 2009, frem til 2015, var det stor økning i mengden utslipp fra sektoren "annen mobil forbrenning". Siden 2016 har denne sektoren hatt liten mengde utslipp, slik som det er i dag.

Figur 6

Figur 7 viser totalt utslipp per sektor i 2020 med prosentvis fordeling av gasstypene N₂O (Dinitrogenoksid), Co₂ (Karbondioksid) og CH₄ (Metan). Sektorene avfall og avløp, oppvarming og jordbruk har store store mengder metanutslipp, mens jordbrukssektoren også har stor andel dinitrogenoksid utslipp. De resterende sektorene i kommunen har hovedsakelig Co₂ utslipp.

Figur 7

Klimagassutslipp er en av de aller største utfordringene vi har i vår tid. Det er ett internasjonalt, nasjonalt og regionalt mål om å kutte klimagassutslipp i alle sektorer av samfunnet, og dette gjelder også Sør-Varanger. Derfor vil det være et viktig mål for kommunen å jobbe med klimagassutslipp i våre sektorer og vår drift. I kommunens nye satsningsområder vil klima, miljø og bærekraft være svært sentralt, slik at utslippskutt og bærekraftig forvaltning av vår natur, vårt utbyggingsmønster og vår bygningsmasse vil ivareta nasjonale mål.

4.5 Klima og miljø

Klima og miljø er viktig for kommunen, både for satsningsområdene som har blitt bestemt frem, men også gjennom nasjonale og regionale forventninger til kommunens planlegging. For at kommunen skal kunne jobbe med aktivt med klima og miljø, er det viktig at vi har kunnskap om status på kommunens arbeid med miljø og klima.

Dagens kunnskapsgrunnlag innenfor klima og miljø

Kommunen har et bredt spekter av innhentet informasjon på klima og miljø. Dette vil være viktig kunnskap som skal brukes ved revidering av planer, derav kommuneplanens samfunnsdel og arealdel, og ved utarbeidelsen av kommunedelfplan for naturmangfold. Eksempler på eksisterende kunnskapsgrunnlag er:

Klimaprofil

Klimaprofil for Finnmark er en god kilde til kunnskap om klima og klimaendringene i Finnmark. Klimaprofilen gir et kort sammendrag at klimaet, de forventede klimaendringene, og klimautfordringene fylket og dets kommuner står overfor. Klimaprofilen vil være et viktig hjelpemiddel for å finne ut hva som vil være viktig å fokusere på, og hvor man skal legge inn tiltak i de nye planene som kommunen skal utarbeide.

ROS-analyser

I alle reguleringsplaner fremlegges det ROS analyser av områdene for å kartlegge om det er forsvarlig å utføre planene. Dette gjør at kommunen har gjennomført gode undersøkelser på alle nye bebygde områder.

Naturmangfolds- og friluftslivsundersøkelser

Ved revideringen av snøskuterløypenettet i 2015 (sak-id 15/104, dok. 5 og 6), ble det gjennomført en stor naturmangfolds- og friluftslivsundersøkelse i kommunen der skuterløypenettet var planlagt. Denne kartleggingen tok for seg store deler av kommunens naturområder i bl.a. Neiden, Jarfjord og Pasvik. Det ble samtidig gjennomført en ROS-analyse av områdene.

miljøsertifisering

Det finnes i dag flere sertifiseringsordninger tilpasset ulike virksomheter i offentlig og privat sektor. En bedrift som sertifiserer seg forplikter seg til å foreta en miljøanalyse av sin virksomhet og til å utarbeide en plan for hvordan den kan bli bedre på miljø. Denne analysen og planen vil så bli gjenstand for kontroll og vurdering av et sertifiseringsorgan. En bedrift som går gjennom en miljøsertifisering vil få bedre kontroll med bruk av råvarer og energi, og den vil styrke profil og troverdig

Sør Varanger kommune er i dag sertifisør for stiftelsen Miljøfyrtårn og har fullmakt til å utstede miljøsertifikat til små og store bedrifter. I tillegg er Bioforsk Svanhovd konsulent for Miljøfyrtårn og tilbyr veiledning og oppfølging av bedrifter som vil sertifiseres.

Det er i dag 22 bedrifter i kommunen som er miljøsertifiserte.

Et videre arbeid på miljøsertifiseringer av kommunen vil være aktuelt i arbeidet fremover.

<https://www.miljofyrtarn.no/kommune/sertifiser-kommunen/>

Energimerking på bygg

NVE vedtok på slutten av 2009 en forskrift om energimerking av boliger og bygninger. Forskriften er gitt med hjemmel i energiloven. Denne forskriften stiller krav om at alle boliger og yrkesbygg som selges eller leies ut, fra 1. januar 2010 skal ha en egen energiattest. Formålet med den nye forskriften er å stimulere til økt oppmerksomhet om bygningers energitilstand og muligheten for å redusere energibruk i bygninger.

Fremtidig kunnskapsgrunnlag innen klima og miljø

I forbindelse med revidering av kommuneplanens samfunnsdel, eller ved revidering av helhetlig ROS, vil det være aktuelt å lage en overordnet analyse av klimasårbarhet i Sør-Varanger. Klimasårbarhet er et viktig tema, og er svært aktuelt fremover, noe som gjør dette viktig å følge opp.

I klimasårbarhetsanalysen er følgende inndeling av de klimarelaterte hendelser benyttet:

1. **Økt nedbør** som kan gi mer ekstremnedbør, flom og ulike typer skred
2. **Økt vind** som kan gi skade og kraftigere stormflo
3. **Varmere klima** som kan føre til økt havstigning og til mer tørke og flere skogbranner

Når det gjelder analyse av hvilke samfunnsområder som kan bli rammet av klimaendringene, både akutt og langsiktig, så er følgende konsekvensområder vurdert:

1. **Liv og helse**, inkludert drikkevannskvalitet
2. **Ytre miljø**, inkludert naturmangfold
3. **Materielle verdier**, inkludert infrastruktur og tjenesteproduksjon

Utarbeidelsen av nye kommuneplanens samfunnsdel og arealdel vil bidra med å få ett bedre bilde på klima og miljø i kommunen, og vil tilføye mye til kunnskapen innad i kommunen. Arbeidet med kommunedelplan for naturmangfold vil hjelpe kommunen med å få ett bilde over naturmangfoldet i kommunen, og hva som er viktig å gjøre for å bevare og sikre dette for fremtiden.

For jordbruket i kommunen, er det viktig å finne hvilke områder som er i særverdi. Dette er viktig for å unngå nedbygging, unngå arealkonflikter med andre interessegrupper, og for å vite hvor man må ha særlig fokus i det endrende klimaet rundt oss. Dette er kunnskap som er svært viktig for den videre driften av jordbruket i kommunen, og er noe som må gjøres i forbindelse med revidering av kommuneplanens arealdel.

4.6 FNs bærekraftsmål som premiss i planleggingen

I forbindelse med revidering av kommuneplanens samfunnsdel, er det viktig for kommunen å finne ut hvordan vi skal jobbe med FNs bærekraftsmål som premiss. I forbindelse med arbeidet vil vi gjennomføre en bærekraftsanalyse. Denne bærekraftsanalysen vil svare på følgende spørsmål:

- Hva betyr bærekraft for vår Sør-Varanger kommune?
- Hvor må vi rette innsatsen for å være bærekraftig?
- Hvor har vi utfordringer og muligheter innenfor bærekraft?

4.7 Det samiske i Sør-Varanger

Sør-Varanger kommune er en del av det tradisjonelle samiske bosettingsområdet, men er ikke en del av det samiske forvaltningsområdet. Samiske næringer, språk, kulturminner og stedsnavn er til stede i kommunen. Sør-Varanger kommune har tilbud med samisk innhold i barnehager og skoler. Sør-Varanger er i en unik situasjon i nasjonal sammenheng, i og med at det i Sør-Varanger er tradisjonelle bosettingsområder til to samiske språkgrupper – Nordsamene og Skoltesamene. Sør-Varanger har en flerkulturell samisk historie både språkmessig og i samisk næringsutøvelse.

Sør-Varanger kommune har en samarbeidsavtale med Sametinget. Avtalens formål er å legge forholdene til rette for et forpliktende samarbeid for å kunne bevare og utvide nordsamisk og skoltesamisk språk og kultur i Sør-Varanger kommune. Den samiske kulturen og dens tilstedeværelse skal styrkes gjennom dette samarbeidet.

[Signert samarbeidsavtale mellom Sametinget og Sør-Varanger kommune.pdf](#)

Samiske næringer er viktig for Sør-Varanger kommune, og partene skal samarbeide om å løfte frem samiske kultur-, primær- og andre næringer.

Torget i Kirkenes sentrum har nylig blitt offisielt navngitt John Savios Plass, til ære for den samiske kunstneren av samme navn. Samisk-opplæring i skole og barnehage bidrar for å fremme det samiske språk og kultur til barn og unge i kommunen.

Kommunen har også store reinbeitedistrikter, som gjelder rundt om i hele kommunen. Klimaendringer og utbygging i LNFR-områder kommer ofte i konflikt med reindriftsinteresser. Reindrifta er en viktig kulturbærer for det samiske i kommunen, og det er derfor viktig å ha dette sentralt i revidering av kommuneplanens arealdel og samfunnsdel.

I tråd med kommuneplanens samfunnsdel og kommunestyrets vedtak av kommunal planstrategi skal det samiske være i fokus i Sør-Varanger. Hensynet til samisk språk, kultur og samfunnsliv skal derfor ivaretas i alle overordnede planer som utarbeides av kommunen.

4.8 utfordringer - innspill fra aktører

9. November hadde kommunen et innspillsmøte med kommunestyret, der også sentrale aktører som statsforvalteren, fylkeskommunen, næringsforeningen, Sør-Varanger utvikling og KS Konsulent ble invitert.

I innspillsmøtet hadde aktørene blitt invitert for å fremme deres syn på kommunens sentrale utfordringer.

En fullstendig rapport fra Innspillsmøtet vil bli vedlagt ved planstrategien, VEDLEGG 2.

4.8.1 Statsforvalteren

Gjennom deres arbeid med kommunebildet for Sør-Varanger 2023, var det disse utfordringene statsforvalteren hadde funnet:

Rød kategori (der kommunen skårer dårlig)

- **Kommuneøkonomien.**

- Svak kommuneøkonomi

- Negativt driftsresultat de siste to årene. Merforbruk på ca. 8 mill kroner i 2022, årsaksvis renteutgifter, mangel på fagfolk, samt kommunens strukturelle organisering
- Høyt gjeldsnivå.
- Utfordringer i det lokale næringslivet på grunn av krigen i Ukraina.

Gul kategori (der kommunen skårer middels)

- **Barnehage**

- Mangel på personell med relevant høyere utdanning.
- Fyller lovkravet, men kan ikke fylles utover lovkrav.

- **Grunnskolen**

- Andelen som mottar spesialundervisning er noe høyere enn landsgjennomsnittet, men andelen er lavere enn i 2022, noe som er en positiv utvikling. Det har ikke vært klager til statsforvalteren på gjennomføring av spesialundervisningen, som er positivt.

- **Kommunal planlegging**

- Gammel, utdatert samfunnsdel fra 2014.
- Sårbarhet ved utskifting av personell ved planavdelingen.
- Arealplanlegging og arealutnyttelsen viktig å prioritere

- **Kommunehelsetjenesten**

- Mangel på utdannet personell.
- Sårbarhet innenfor rus og innenfor psykisk helse.
- Lang venteliste for å få fastlege for innbyggerne.
- Nedgang i ergoterapitjenesten.

- **Omsorgstjenesten**

- Andelen helsepersonell med fagutdanning er lavere enn lands- og fylkesgjennomsnittet.
- Lang venteliste for omsorgsboliger.

- **Reindrift**

- Arealbehovet til reindrifta og konsesjonsbehandlinger av saker med konsekvenser for reindrifta.

- **Samfunnssikkerhet og beredskap**

- Mye god kompetanse i kommunens ledelse innenfor samfunnssikkerhet og beredskap. Sårbarhet ved utskifte av personell

- Avvik på utdatert planverk og manglende systematikk i opplæring og evaluering.

- **Sosialtjenesten**

- Økende andel klagesake

- Økt behov for SOS hjelp

Grønn kategori (der kommunen skårer bra)

- **Barnevern**
- **Folkehelse**
- **Integrering og bosetting**
- **Landbruk**

Kommunebildet for Sør-Varanger 2023 kan leses i sin helhet fra linken under:

[Sør-Varanger Oktober 2023 - Kommunebilde \(statsforvalteren.no\)](https://statsforvalteren.no)

4.8.2 KS konsulent

KS konsulent, kort referat.

KS konsulent hadde fokus på at det blir stadig flere eldre i vår kommunen i de neste 30 årene. Innen 2035 fordobles antall eldre over 80 år. Innen 2050 kan det bli fire ganger flere eldre over 80 år. Sammen med en forventet nedgang i antall yrkesaktive, vil dette bli en betydelig utfordring for kommunen.

Antall yrkesaktive personer i forhold til personer over 67 år synker. Dette medfører større utfordringer med å få tak i kvalifisert personell til kommunale tjenester. At færre utdanner seg til disse fagene øker utfordringene med rekruttering.

KS konsulent var klar på at kommunen nå må justere driften og tjenestetilbudet etter kommunens økonomiske rammer og øvrige rammevilkår som eksempelvis tilgang på fagfolk og ressurser. Dette er et arbeid som må starte nå.

4.8.3 Fylkeskommunen

(Fylkeskommunens innspill på kommunens utfordringer)

Fylkeskommunens prioriteringer for kommunal planlegging er blant annet: kollektivt knutepunkt i Kirkenes sentrum, tett samarbeid mellom Kirkenes VGS og kommunen, samarbeid med helse nord, tilskudd og opplæring innen sysselsetting og næringsliv i kommunen, m.m.

4.8.4 Forsvaret/forsvarsbygg

(Innspill fra forsvaret og forsvarsbygg)

For forsvaret, som også hadde innspill til utfordringer, handlet det om tilretteleggelsen for forsvarets ansatte, både når det gjelder fastboende og pendlere. Tilrettelegge for flere forsvarsboliger, både på leir, men også i sentrumsnære områder er vil ses på som viktige for integrering og inkludering i samfunnet. Også arealbehovet til forsvaret mener de det et viktig å prioritere, da spesielt områdereguleringer av nye skytefelt.

4.8.5 Næringsforeningen og Sør-Varanger utvikling

(Innspill hentet fra næringsforeningen, Sør-Varanger utvikling og forsvaret)

Kraftmangel på usikkerhet rundt kraft er en utfordring, der det er vanskeligere for store bedrifter å etablere seg. En løsning på kraft og energi er derfor ønsket av næringslivet.

Samarbeid og enighet rundt kommunens retning og ønsker er også viktig for næringslivet. Samarbeid mellom lokale og regionale myndigheter, i samordning med næringslivet er en forventning av næringslivet, men også fylkeskommunen.

Andre utfordringer for næringslivet i Sør-Varanger er sanksjonene mot Russland. Næringslivet i Sør-Varanger har hatt et godt samarbeid med Russland, og Russiske kunder over lang tid. Dette har ført til at mange næringsaktører har måtte omstilt seg, og måtte finne nye kundegrupper og livsgrunnlag.

Næringslivet i Sør-Varanger mener identitetsbygging er en avgjørende faktor for å imøtekomme utfordringene man står overfor. «En grensesprengende kommune» er ikke lenger identiteten og mottoet som næringslivet og næringsforeningen vil fronte for deres arbeid, og mener det er på tide med en ny identitet.

Arealbehovet til nye skytefelt mener forsvaret er helt avgjørende for deres virksomhet. Løsninger for dette vil kunne sikre at viktig personale og tjenester havner her i kommunen, fremfor andre lokasjoner i landet.

4.8.6 Innspill fra innbyggere

(Tilsendt innspill fra innbyggere)

En av kommunens utfordringer er tilgjengeligheten og tilretteleggingen av byen for barnevogner, for eldre mennesker og bevegelseshemmede. Dette innspillet tar for seg mangelen for tilrettelagt infrastruktur rundt om i byen, med mangler på stellerom for småbarn, og dårlig med plass for barnevogner og mennesker med nedsatt funksjonsevne. For denne gruppen mennesker, er dette en utfordring som svekker deres vilje til å bruke byen, og bruke de offentlige møtestedene man har. Dette kan skape utenforskap for foreldre i foreldrepermisjon, , for eldre innbyggere som er dårlig til bens, og andre som sliter med bevegelseshemming. Dette er med på å frarøve dem mulighetene til å møtes, samles og bevege seg fritt i det offentlige rom.

For innbyggere i kommunen, er det ett ønske om å få et sted der man kan høres og ses, og et forum der de kan bli involvert. Sør-Varanger Utvikling mener også dette er viktig.

5 Evaluering av kommuneplanen og tidligere planstrategier

I henhold til plan- og bygningsloven § 10-1 skal kommunestyret gjennom behandlingen av kommunal planstrategi ta stilling til om gjeldende kommuneplan eller deler av denne skal revideres. Gjeldende kommuneplan er vedtatt i 2014 (samfunnsdelen) og 2018 (arealdelen). For å vurdere hvorvidt kommuneplanen bør revideres må det vurderes om den fortsatt er aktuell sett i forhold til samfunnsutviklingen og den strategiske retningen kommunen ønsker å gå i.

5.1 Kommuneplanens samfunnsdel 2014-2026

Den 14. juni 2023 hadde kommunestyret og administrasjonen en evalueringsdag av dagens Kommuneplanens samfunnsdel 2014-2026. Dette var resultatet av evalueringen:

Hvordan har dagens kommuneplanens samfunnsdel fungert?

Dagens kommuneplanens samfunnsdel har vært et bra styringsverktøy, både for administrasjonen og for politikerne, som har ført til at den er godt brukt. Samfunnsdelen har hatt forankring i alle planer som har blitt vedtatt, og målsetningene og delmålene har vært lette å forstå, og enkelt å forholde seg til.

Dagens kommuneplanens samfunnsdel har hatt god forankring innen folkehelse, fokus på barn og unge, oppvekst. Det har vært god sammenheng mellom det som står i planen og utførelsen.

Planens grundighet og punktlighet har gjort at den har vært god å bruke i saksutredninger. Saksbehandlermalene tar for seg mange av innsatsområdene i kommuneplanen.

Selv om dagens kommuneplan er utdatert og det er behov for ny, så er planen en god illustrasjon på de enorme endringene i Sør-Varanger samfunnet de siste 10 årene. Denne illustrasjonen kan man ta lærdom av i neste planprosess.

Hva kunne vært gjort bedre med dagens kommuneplanens samfunnsdel?

Gjennom planens forløp burde det ha vært flere fellesmøter slik at nye politikere kunne fått lært seg planen bedre, og at planen hadde vært mer forankret. Planen burde også blitt bedre forankret i befolkningen.

Dagens samfunnsdel burde ha blitt rullert, noe den ikke har vært siden den ble vedtatt i 2014. Dagens plan har i tillegg blitt litt for «gammeldags» og vanskelig å finne frem og bruke. Ved å gjøre den elektronisk ville den vært mye lettere å gjøre noe med, og i tillegg lettere å lese og bruke.

Fokus på økonomi har ikke vært så sentral i dagens kommuneplanens samfunnsdel. Sett i lys på dagens økonomiske situasjon, er det da svært viktig at den neste kommuneplanens samfunnsdel har økonomi som en sentral del.

Navnet «kommuneplanens samfunnsdel» er for vanskelig for mange å skjønne. Ved å gi den ett bedre navn, vil det bli enklere for både folkevalgte og innbyggere å sette seg inn i planen. I tillegg kunne planen vært kortere og mer presis. Potensielt en kortversjon, som kunne vært presentert til nyansatte og innflyttere.

Hvilke endringer i samfunnet i Sør-Varanger er det som fører til behovet for en ny kommuneplanens samfunnsdel?

I stedet for en stor befolkningsvekst til 12 000 innbyggere, slik man håpet på i 2014, har det blitt befolkningsnedgang og fraflytting, noe som gjør at man ikke lenger kan jobbe etter dagens mål og visjoner. Her må vi heller jobbe etter å kunne gi de som er bosatt i kommunen det som skal til for å bli, framfor å aktivt jobbe for å skulle få stor økning. Utfordringene i næringslivet på grunn av nedleggelsen av Sydvaranger, og krigen i Ukraina har også gjort at behovet for en ny samfunnsdel har økt.

Forholdet til Russland har endret seg, og den forsvarspolitiske situasjonen er viktigere enn den var tidligere. Det nære samarbeidet kommunen tidligere aktivt har jobbet for å få, med Barents samarbeid, tett næringsutvikling, og kunnskapsdeling, er ikke lenger på agendaen. Industrien, næringsaktører, butikker og tjenester kan heller ikke ta til gode for det russiske markedet lenger. Kommunens motto og identitet, «En grensesprengende kommune», er kanskje ikke like aktuelt lenger, og behovet for en ny identitet er viktig.

Noe som er svært sentralt, og som er forventet av kommunal planlegging gjennom de nye nasjonale forventningene fra regjeringen, er FNs bærekraftsmål. Bærekraftmålene skal ha en sentral rolle i alt vi gjør i kommunen, og skal være grunnlaget for beslutninger, strategier og målsetninger for fremtiden. Bærekraftmålene ble vedtatt i 2015, og er derfor fraværende fra kommuneplanens samfunnsdel for Sør-Varanger.

Turismen i Sør-Varanger har vært i en positiv vekst siden planen ble vedtatt, og dette har ikke vært en så sentral del i dagens kommuneplanens samfunnsdel. Turistnæringen har stort potensiale, og det er viktig at dette forsterkes i den nye kommuneplanens samfunnsdel.

5.2 Kommuneplanens arealdel 2018-2030

Kommunedirektøren har identifisert følgende problemstillinger som tilsier at kommuneplanens arealdel bør revideres:

- FNs bærekraftsmål er ikke forankret godt nok i dagens planverk
- Det gis en hel del dispensasjoner fra både arealbruk og fra bestemmelsene til planen.
- Det er ikke tatt stilling til infrastruktur som vei, vann- og avløp for eksisterende hytter. På grunn av en spredt utbyggingsform har dette blitt en stor utfordring de siste årene.
- Med utgangspunkt i ønsket spredt utbyggingsmønster, bør det en plan for naturmangfold som grunnlag for fremtidig arealdisponering og for motorferdsel i utmark.
- Kommunedelplan for ødemarksområder (Gallok etc.), kan gjennomføres i sammenheng med revidering av kommuneplanens arealdel.
- Områder for næringsvirksomhet, turisme, industri, råstoffutvinning må gjennomgå i sin helhet, og utbyggingsrekkefølge for de områder kommunen skal bygge ut må bestemmes.
- Det er også stort politisk fokus på boliger i distriktene. Områder avsatt i dagens plan virker ikke å være attraktive, og medfører noen søknader om dispensasjon.

Det er laget et eget evalueringsskjema som fylles ut hver gang det dukker opp en problemstilling som ikke er lett løsbart i dagen regelverk, slik at en har god oversikt over aktuelle utfordringer som må løses.

5.3 Evaluering av tidligere planstrategier

Tidligere planstrategier

Kommunal planstrategi	Planlagte planarbeid	Ferdigstilte planer
Kommunal planstrategi 2012-2015	14	4
Kommunal planstrategi 2016-2019	15	5
Kommunal planstrategi 2020-2023	13	5

Dette er en kort evaluering av kommunal planstrategi 2020-2023. Denne evalueringen skal vise statusen på planene som er med i planstrategien, per 13.07.2023.

For planstrategien 2020-2023, ble det vedtatt at det skulle utarbeides 13 planer i løpet av kommunestyreperioden. Av disse 13, er det i dag vedtatt 5, der tre av dem ble vedtatt i henhold til tidsplanen. Disse er *strategisk plan for helse, omsorg og velferd, Helhetlig ROS og boligpolitisk plan*.

Eksterne krefter har preget de siste årene for kommunen, og kommunestyreperioden. Covid-19 pandemien og krigen i Ukraina har gjort at planarbeidet som har vært vedtatt utarbeidet i planstrategien, har blitt vanskeligere å gjennomføre. Dette, i sammenheng med en svak kommuneøkonomi, har da gjort at en del planarbeid har måttet bli satt på vent. På grunn av utskifting av mannskap, karantene og hjemmekontor, og økonomiske vansker, har en del av planarbeidet blitt nedprioritert til fordel for lovpålagte oppgaver i kommunen, og eventuelt for saksbehandling som genererer inntekter til kommunen (f.eks. reguleringsplanbehandling). Da det er viktig at planene utarbeides av de aktuelle fagområdene som berøres og skal arbeide med planene, begrenser det hvem som er aktuelle for å utarbeide planene, som da har ført til forsinkelser.

Kommunal planstrategi for 2020-2023 kan virke for optimistisk når det gjelder tidsperspektivet på planene. Mange av planene som er i planstrategien var fra forrige planstrategi, der tre av de fire planene som har blitt vedtatt var fra den forrige. Da mange av planene var pågående fra planstrategiens start, og Covid-19 pandemiens start tidlig i 2020, var det da svært vanskelig å klare å forholde seg til tidsperspektivet. Per i dag er det 4 av planene som er gjennomført, men flere av planene som er godt i gang. Temaplanen for "internasjonalt samarbeid" (med Russland) er per i dag ikke aktuelt, men internasjonalt samarbeid med Finland er fortsatt aktuelt. Temaplanen "digitaliseringsplan" ble vedtatt at den skulle bli utarbeidet i forrige planstrategi 2016-2019, og har fortsatt ikke blitt igangsatt.

Vedtatte planer med status per 20.07.2023

Plantype	Planlagte planarbeider	Fullførte/vedtatte planer
Kommunedelplan	6	2
Interkommunal plan	1	0
Temaplan	4	2
Lovpålagt plan	2	1
Sum	13	5

6 Satsningsområder og planbehov

Folkehelseutfordringer

I følge plan- og bygningsloven bør planstrategien drøfte kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling, herunder samfunnets sentrale utfordringer. I følge folkehelseloven skal kommunen ha nødvendig oversikt over helsetilstanden i befolkningen og fremme folkehelse med de virkemidler kommunen er tillagt.

I arbeidet med oversiktsbildet over folkehelsen og påvirkningsfaktorene i Sør-Varanger kommune, er det gjennomført en bred administrativ prosess. Dette arbeidet har resultert i en rekke hovedutfordringer som kommunen skal arbeide med etter folkehelseloven. Dette fremgår i kapittel 4.2. Hovedtemaene er:

- Psykisk helse hos barn og unge
- Trivsel trygghet og tilhørighet
- Kompetanse, rekruttering, utdanning og arbeid
- Helsefremmende livsstil

Statlige planforventninger

Nasjonale myndigheter kommer hvert fjerde år med nasjonale forventninger til kommunal planlegging (kapittel 3.1). Dette er områder der det er forventet at kommunen skal ha særlig fokus i sitt arbeid, og i sine planer. For Sør-Varanger vil det derfor være viktig at forventningene blir fulgt, og at de derfor er implementert i satsningsområdene til kommunen. De nasjonale forventningene har 5 hovedkategorier:

- Samordning og samarbeid i planleggingen
- Trygge og inkluderende lokalsamfunn
- Velferd og bærekraftig verdiskapning
- Klima, natur og miljø for fremtiden
- Samfunnssikkerhet og beredskap.

Kommunestyrets målsetninger

I et politikerverksted for kommunestyret den 20. mars 2024, bestemte kommunestyret at denne visjonen må endres på inn i arbeidet med den nye kommuneplanens samfunnsdel. I tillegg til endring av den overordnede visjonen til kommunen, ble det bestemt i politikerverkstedet at kommuneplanens satsningsområder, som skal være kommunens overordnede strategiske retningslinjer, også skal endres. Politikerverkstedet resulterte i forslag til følgende satsningsområder:

1. Barn og unge
2. Næringsutvikling
3. Samfunnssikkerhet og beredskap
4. Klima, miljø og bærekraft
5. Rekruttere og beholde, kompetanseheving og stabilisering

6.1 Barn og unge

Satsningsområde barn og unge skal ivareta folkehelseutfordringer:

- Psykisk helse hos barn og unge
- Trivsel trygghet og tilhørighet
- Helsefremmende livsstil

Satsningsområde barn og unge skal ivareta planforventninger:

- Trygge og inkluderende lokalsamfunn

For å opprettholde god folkehelse, er det helt avgjørende at det legges ned en innsats for å skape god fysisk og psykisk helse, god livskvalitet og trivsel blant innbyggerne. I dette inngår opplevelsen av tilhørighet. Inkludering i barnehage, skole, arbeidsliv og sosiale nettverk er viktig, og befolkningen må føle på trivsel i kommunen vår. I et langsiktig perspektiv er det spesielt viktig å sikre at satsningen treffer spesielt på barn og unge. Det er viktig at barn og unge i kommunen får vokse opp på like vilkår, og ikke minst i trygge og gode omgivelser. Derfor er det viktig å styrke tjenestene i kommunen som sørger for en god oppvekst. Strategisk oppvekstplan, ble utarbeidet i forrige planstrategiperiode. Det er viktig at tjenester som retter sin innsats mot disse målene styrkes. Dette vil gi stor helsemessig gevinst over tid, samt øke sjansene for at flere ønsker å etablere seg i Sør-Varanger som voksne.

Sosial ulikhet har stor påvirkning på helsen til individer i samfunnet, og statistikk viser at mennesker mer lavere råd, og mindre tilgang på tjenester og tilbud, har større helseproblemer enn mennesker mer bedre råd. Det å redusere sosial ulikhet er ikke noe som raskt kan løses gjennom en plan, men krever et langsiktig folkehelsearbeid

For å redusere sosial ulikhet er det viktig at innbyggerne har de samme vilkårene for å vokse opp, bo og leve i kommunen. Boligpolitisk plan ble vedtatt under forrige planstrategi og skal fortsatt ha som mål å være et styringsverktøy for administrasjon og folkevalgte med formål å etablere en helhetlig boligpolitikk der alle innbyggere i Sør-Varanger skal ha mulighet til å bo i egnede boliger i gode bomiljø.

En digitaliseringsplan er planlagt oppstartet og planen vil være viktig for styrkingen av all digital infrastruktur i kommunen, og vil derfor være viktig for alle satsningsområdene.

Nye kommuneplanens samfunnsdel vil ha en visjon om å styrke barn og unges oppvekstmiljø. Dette basert på kjerneverdiene trygghet, trivsel, tilhørighet og tilgjengelighet. fokus på barn og unge vil være et viktig tema i den nye kommuneplanens samfunnsdel, og er et av hovedsatsningsområdene i den folkehelseoversikten 2022-2026.

Lovpålagt plan

Plan for forebygging av omsorgssvikt og adferdsvansker

Barnevernsreformen trådte i kraft 01.01.2022. Gjennom barnevernsreformen fikk barnevernstjenesten og kommunen større ansvar. Bakgrunnen for å flytte mer ansvar til kommunene på barnevernsområdet er kommunenes nærhet til familiene og innsikten i barn og foreldres behov. Barnevernsreformen skal styrke kommunenes forebyggende arbeid og tidlig innsats. Reformen regulerer først og fremst barnevernet, men målene i reformen nås gjennom endringer i hele oppvekstsektoren. Samlet sett er barnevernsreformen i realiteten en oppvekstreform, hvor kommunene tilrettelegger for tverrfaglig samhandling mellom ulike kommunale tjenester og nivåer.

Som en del av barnevernsreformen er det lagt inn følgende lovkrav i Lov om barnevern §15-1. *Kommunens ansvar for å forebygge omsorgssvikt*

Kommunen skal fremme gode oppvekstvilkår gjennom tiltak for å forebygge at barn og unge utsettes for omsorgssvikt eller utvikler atferdsproblemer. Kommunen skal sørge for å samordne sitt tjenestetilbud til barn og familier.

Kommunestyret selv skal vedta en plan for kommunens forebyggende arbeid etter første ledd. Planen skal beskrive hva som er målene for arbeidet, hvordan arbeidet skal organiseres og fordeles mellom etatene i kommunen, og hvordan etatene skal samarbeide. Barneverntjenesten, sammen med andre kommunale tjenester skal sette inn tiltak tidlig for å forebygge alvorlig omsorgssvikt og adferdsvansker.

Denne planen er den første Sør-Varanger kommune skal utarbeide, etter kartlegging av hvilke tjenester i kommune som bidrar i forebygging av at barn og unge utsettes for omsorgssvikt og eller utvikler adferdsvansker. Planen skal gi en oversikt over tiltak og tilbud som bidrar til forebygging, og hvordan tjenestene samarbeider om dette. Planen skal bidra til god oversikt, som vil brukes videre til å vurdere hvordan kommunen skal endre eller utvikle sine tjenester.

Eksisterende planer på området:

- Kommuneplanens samfunnsdel 2014-2026

- Plan for kultur, idrett og friluftsliv
- Strategisk oppvekstplan

Rullering av plan:

- Trafikksikkerhetsplan
- Strategisk plan for helse omsorg og velferd
- Boligpolitisk plan

Nye planer:

- Nye kommuneplanens samfunnsdel
- Plan for voldsforebygging i nære relasjoner
- Plan for forebygging av omsorgssvikt
- Utbyggingsprogram

6.2 Næringsutvikling

Satsningsområde barn og unge skal ivareta folkehelseutfordringer:

- Kompetanse, rekruttering, utdanning og arbeid

Satsningsområde barn og unge skal ivareta planforventninger:

- Samordning og samarbeid i planleggingen
- Velferd og bærekraftig verdiskapning

Strategisk næringsplan 2019 – 2029 sier at Sør-Varanger skal ha et konkurransedyktig næringsliv med høy kompetanse og spennende jobbmuligheter. Næringslivet skal være mangfoldig og innovativt, og også primærnæringene skal være levedyktig. Planens visjon er en innovativ kommune som samarbeider om nye løsninger, og som ser utenfor egen organisasjon for å bli mer effektiv og finne nye løsninger. Planen fokuserer på tre grunnleggende prinsipper - kompetanse, teknologi og samhandling - som skal ligge til grunn for kommunens prioriteringer av tiltak og aktiviteter. Planen skisserer videre fire strategier, som er næringsvennlig kommune, attraktiv by, moderne infrastruktur og innovativt næringsliv.

Siden 2019 har det skjedd store endringer i rammevilkårene til lokalt næringsliv. Over tid utviklet Russland seg til å bli et av de viktigste markedene for lokalt næringsliv. Etter innovasjonen av Ukraina, er dette markedet i all hovedsak borte. Også i kraftmarkedet har det skjedd store endringer. Forventet utvikling av havn med tilhørende næringsarealer har også uteblitt, og tilgangen på næringsarealer begynner å bli utfordrende. Når kommuneplanens samfunnsdel er rullert, vil det bare ytterligere forsterke behovet for at planstrategien også omfatter strategisk næringsplan.

Rullering av kommunens strategiske næringsplan vil være et viktig stykke arbeid for å videre fastsette mål og strategier for å videreutvikle næringsutviklingen i kommunen, og for å få planverket opp til dagens situasjonsbilde. Dette, i sammenheng med utarbeidelsen av nye kommuneplanens samfunnsdel, vil kunne legge de nye føringene for næringsutviklingen opp mot utfordringene som er spilt inn av næringslivet i kommunen.

Infrastruktur er en viktig del av næringsutvikling, og er en bred betegnelse som dekker ulike former for mobilitet og kommunikasjon. Infrastruktur er helt grunnleggende og nødvendig for at annen utvikling kan gjennomføres i ønsket retning. Infrastruktur omfatter alt fra veisystemer til digitale løsninger. En digitaliseringsplan er planlagt oppstartet og planen vil være viktig for styrkingen av all digital infrastruktur i kommunen, og vil derfor være viktig for alle satsningsområdene.

Det vil også være viktig å få ferdigstilt byplan Kirkenes for å legge grunnlaget for en god byutvikling. Dette vil kunne gi økt attraktivitet og legge grunnlaget for at flere ønsker å bosette seg i kommunen. Selv om byplan kun dekker Kirkenes, vil et sterkt sentrumsområde tiltrekke seg tjenester og næringsliv som vil være viktig for hele kommunen.

Videreføring og ferdigstilling av arbeidet med kystsoneplan for Varanger vil bidra til et godt grunnlag for videreutvikling av næringsutvikling, infrastrukturen og viktige arealer i kommunen, og for et videre interkommunalt samarbeid.

Styrking av næringsutvikling i Sjø og hav, og havnearealer, vil være viktig for fremtiden. Dette vil være viktig tema i både kystsoneplanen, men også i byplan og kommuneplanens samfunnsdel.

Eksisterende planer på området:

- Kommuneplanens samfunnsdel 2014-2026
- Masterplan for reiseliv

Rullering av planer:

- Kommuneplanens arealdel
- Strategisk næringsplan
- Boligpolitisk plan
- Trafikksikkerhetsplan

Nye planer

- Nye kommuneplanens samfunnsdel
- Hovedplan for vei og trafikk
- Hovedplan for vann og avløp
- Digitaliseringsplan
- Byplan Kirkenes
- Kystsoneplan for Varanger
- Utbyggingsprogram

6.3 Samfunnssikkerhet og beredskap

Satsningsområde samfunnssikkerhet og beredskap skal ivareta folkehelseutfordringer:

- Trivsel trygghet og tilhørighet
- helsefremmende livsstil

Satsningsområde samfunnssikkerhet og beredskap skal ivareta planforventninger:

- Trygge og inkluderende lokalsamfunn
- Klima, natur og miljø for fremtiden
- Samfunnssikkerhet og beredskap.

Samfunnssikkerhet beskrives ofte som samfunnets evne til å verne seg mot og håndtere hendelser som truer grunnleggende verdier og funksjoner og setter liv og helse i fare. Slike hendelser kan være utløst av naturen, være et utslag av tekniske eller menneskelige feil eller bevisste handlinger. Med begrepet beredskap menes planlagte og forberedte tiltak som gjør oss i stand til å håndtere uønskede hendelser slik at konsekvensene blir minst mulig. Kommunens beredskapsplikt gjelder for hele krisespekteret - fra uønskede hendelser til sikkerhetspolitiske kriser og krig.

For å tilrettelegge for et trygt og robust samfunn for innbyggerne skal forhold som har betydning for samfunnssikkerhet tas med i all kommunal planlegging. Dette kan være forhold slik som naturfarer og klimatilpasning, Forsvarets arealbehov, rent og trygt drikkevann, vern av dyrka jord og utarbeidelse av risiko- og sårbarhetsanalyser som grunnlag for bedre planer. Arbeidet krever tverrfaglig tilnærming og må ivaretas i kommunens planprosesser og overordnede planer. Dette bidrar til samfunnssikkerhetsarbeidet synliggjøres i sammenheng med kommunens øvrige ansvarsområder, og kan bidra til større politisk forankring i kommunen.

Kommunens helhetlige risiko- og sårbarhetsanalyse (helhetlig ROS) er en hovedkilde til kunnskap om samfunnssikkerhetsutfordringer i kommunen, og skal legges til grunn for planer etter plan- og bygningsloven, jamfør sivilbeskyttelsesloven § 14 og forskrift om kommunal beredskapsplikt § 3. På bakgrunn av den helhetlige risiko- og sårbarhetsanalysen anbefales det at i kommuneplanens

samfunnsdel nedfelles langsiktige mål, strategier og retningslinjer for det helhetlige og systematiske arbeidet med samfunnssikkerhet i kommunen. Dette kan blant annet innebære å gi føringer knyttet til samarbeid med andre samfunnssikkerhetsaktører, kommunens tverrsektorielle arbeid med samfunnssikkerhet, kommunens arbeid med klimatilpasning, sikring av kritisk infrastruktur i kommunen, arealplanlegging for ny utbygging og sikker byggegrunn, og ivaretagelse av særskilte utfordringer avdekket i helhetlig ROS.

Helhetlig ROS skal oppdateres i takt med revisjon av kommunedelplaner og ellers ved endringer i risiko- og sårbarhetsbildet. ROS-analysen bør oppdateres/revideres i forkant av, og ligge til grunn for, arbeidet med kommunal planstrategi. Dette for å ha et oppdatert kunnskapsgrunnlag på plass som utgangspunkt for neste valgperiodes planstrategi, og benytte sittende kommunestyres opparbeidede erfaring/kunnskap om kommunen og risikobildet i kommunen. Hvis helhetlig ROS ikke er oppdatert i forkant av planprosessen, bør den pekes på som en nødvendig utredning i planprosessen. Funn fra oppdateringen av helhetlig ROS legges til grunn for kommunenes planvalg i inneværende kommunestyreperiode. Dette for å sikre politisk forankring og oppfølging av funn fra analysen i overordnede planer i kommunene. Dette vil også sikre en kontinuerlig utvikling og evaluering av arbeidet.

Sivilbeskyttelsesloven og forskrift om kommunal beredskapsplikt pålegger også kommunene, med utgangspunkt i helhetlig ROS, å utarbeide en overordnet beredskapsplan. Beredskapsplanen er ikke underlagt de samme detaljkravene til prosess, offentlige høringer og medvirkning som planer etter plan- og bygningsloven. Det er noen krav til medvirkning og politisk forankring, men få detaljkrav knyttet til prosessen. Mange av kommunenes beredskapsplaner og risiko- og sårbarhetsanalyser fungerer i større grad som arbeidsverktøy for organisasjonens drift enn som redskaper for politisk styring. Enkelte planer kan også ha innhold som må unntas offentlighet.

En digitaliseringsplan er planlagt oppstartet og planen vil være viktig for styrkingen av all digital infrastruktur i kommunen, og vil derfor være viktig for alle satsningsområdene.

Lovpålagt plan

Helhetlig ROS

Kommunen skal gjennomføre en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse, herunder kartlegge, systematisere og vurdere sannsynligheten for uønskede hendelser som kan inntreffe i kommunen og hvordan disse kan påvirke kommunen i henhold til forskrift om kommunal beredskapsplikt § 2. Helhetlig ROS skal forankres i kommunestyret, og oppdateres i takt med kommunedelplaner, normalt hvert fjerde år. Helhetlig ROS danner grunnlag for kommunens overordnede beredskapsplan. Kommunen har en helhetlig ROS som ble vedtatt i 2023, men denne må revideres. Dette gjøres mot slutten av kommunestyreperioden.

Overordnet beredskapsplan

Kommunen skal være forberedt på å håndtere uønskede hendelser, og skal med utgangspunkt i helhetlige ROS utarbeide en overordnet beredskapsplan. Planen skal samordne og integrere øvrige beredskapsplaner i kommunen, og være samordnet med andre relevante offentlige og private krise- og beredskapsplaner.

Eksisterende planer på området:

- Kommuneplanens samfunnsdel 2014-2026
- Helhetlig ROS 2023-2027

Rullering av planer:

- Kommuneplanens arealdel
- Helhetlig ROS

Nye planer:

- Nye kommuneplanens samfunnsdel
- Overordnet beredskapsplan

6.4 Klima, miljø og bærekraft

Satsningsområde klima, miljø og bærekraft skal ivareta folkehelseutfordringer:

- Trivsel trygghet og tilhørighet
- helsefremmende livsstil

Satsningsområde klima, miljø og bærekraft skal ivareta planforventninger:

- Klima, natur og miljø for fremtiden

Klima og miljø er temaer som har blitt ekstra viktig for kommuner å ta hensyn til. Nye nasjonale forventninger til kommunal planlegging har satt mange nye forventninger til forvaltningen av klima og miljø i kommunalt planarbeid. Klimaendringene vil kunne få konsekvenser innenfor flere områder, herunder samfunnssikkerhet, vann og avløp, vannkvalitet, næringsutvikling, miljø, og lignende. Flere av disse utfordringene blir ivaretatt av vedtatte planer som helhetlig ROS-analyse og kommuneplanens arealdel, mens hovedplan for vann og avløp er under utarbeidelse.

Administrasjonen i kommunen har ikke ressurser og kapasitet til å utarbeide en ny energi- og klimaplan per i dag. Det legges derfor ikke opp til utarbeidelse av en slik plan i kommende kommunestyreperiode. Det blir følgelig viktig at hensynet til klima og miljø ivaretas i kommunalt planarbeid og blir gjennomgående i kommunale planer på lik linje med folkehelse. Dette gjelder spesielt hensynet til klimatilpasning, men også utslippsreducerende tiltak i planer der dette er relevant. Å unngå å nedbygge

karbonrike arealer vil også være viktig å prioritere så langt det vil være mulig. Kommunen har i dag et bredt kunnskapsgrunnlag på klima, miljø og bærekraft, og revidering av kommuneplanens samfunnsdel og arealdel, i tillegg til utarbeidelsen av kommunedelplan for naturmangfold, gjør at dette kunnskapsgrunnlaget blir bedre, og behovet for klima og energiplan ikke lenger er like stort.

Nye kommuneplanens samfunnsdel vil være viktig for å ivareta at klima og miljø har en sentral rolle i kommunens framtidige utvikling og planarbeid. I dagens kommuneplanens samfunnsdel er ikke FNs bærekraftsmål representert, da den ble vedtatt i 2014, før bærekraftsmålene ble vedtatt i 2015. FNs bærekraftsmål skal ha en sentral rolle i alt vi gjør i kommunen, og alt som planlegges skal ha rot i målene. I den nye kommuneplanens samfunnsdel skal bærekraftsmålene da være en viktig del, og dette skal da ivareta klima og miljø i det kommunale arbeidet for kommunestyreperioden.

Også revidert kommuneplanens arealdel vil det være viktig å ivareta hensynet til klima, miljø og bærekraft. Her vil det være viktig med at FNs bærekraftsmål blir bedre forankret inn, og at hensynene i de nye nasjonale forventningene blir ivaretatt. Kommunedelplan for naturmangfold vil bidra til at klimahensynet i kommunen ivaretas.

En digitaliseringsplan er planlagt oppstartet og planen vil være viktig for styrkingen av all digital infrastruktur i kommunen, og vil derfor være viktig for alle satsningsområdene.

I følge lederavtalen med kommunedirektøren, skal kommunedirektøren følge opp kommunens ansvar for å gjennomføre Stortingets vedtatte klimapolitikk og kommunenes vedtatte klimaregnskap

Å redusere klimagassutslipp er både en regionalt, nasjonalt og internasjonalt mål. Å kutte klimagassutslipp er sentralt i både FNs bærekraftsmål, men også i de nye nasjonale forventningene til kommunal planlegging. Det er derfor viktig for Sør-Varanger kommune å jobbe med å redusere Co2 utslippene til kommunen, som da vil være en sentral del av kommunen nye satsningsområder, og vil ha en stor del i de nye planene som skal vedtas i løpet av denne planstrategiperioden.

Eksisterende planer på området:

- Kommuneplanens samfunnsdel 2014-2026
- Krigsminneplan

Rullering av planer:

- Kommuneplanens arealdel

Nye planer:

- Nye kommuneplanens samfunnsdel
- Kommunedelplan for naturmangfold
- Kystsoneplan for Varanger

6.5 Rekruttere og beholde, kompetanseheving og stabilisering

Satsningsområde rekruttere og beholde, kompetanseheving og stabilisering skal ivareta folkehelseutfordringer:

- Trivsel, trygghet og tilhørighet
- Kompetanse, rekruttering, utdanning og arbeid

Satsningsområde rekruttere og beholde, kompetanseheving og stabilisering skal ivareta planforventninger:

- Samordning og samarbeid i planleggingen
- Trygge og inkluderende lokalsamfunn
- Velferd og bærekraftig verdiskapning

I Sør-Varanger ser man at frem mot 2030, vil antallet barn og unge i alderen 6-15 år synke med 10%. Antallet yrkesaktive i aldersgruppen 16-66 år vil synke med 5%, og antallet 67 år og eldre vil øke med 20%. Dette vil skape store utfordringer for helse- omsorgstjenestene som vil få utfordringer med å rekruttere nok personell til å ivareta tjenestene i tillegg til en stor økende andel eldre som også vil øke antallet med stort hjelpebehov. For å løse disse utfordringene må helse- omsorg- og velferdstjenestene tilrettelegges på en god måte, og dette skjer nå gjennom arbeidet med strategisk plan for helse, omsorg og velferd, som ble vedtatt under forrige planstrategiperiode, og som er planlagt rullert i denne perioden. Denne er viktig for kommunen, og det er viktig at arbeidet med denne blir startet opp.

Dersom kommunen skal være attraktiv er det også viktig at både innbyggere, helse- omsorg- og velferdstjenestene og næringslivet opplever moderne tjenester i kommunen. Kommunens ansatte forlanger også moderne hjelpemidler som setter dem i stand til å yte relevante tjenester. Sør-Varanger kommune har allerede igangsatt utbygging av fibernett i hele kommunen, og en videre digitalisering i kommunen vil da være naturlig gjennom en digitaliseringsplan som også bør omfatte videre strategier for hvordan kommunen skal møte utviklingen av fysisk infrastruktur og digitale løsninger innen helse og omsorgstjenester.

Tilgang på bolig er en svært viktig faktor for å kunne rekruttere og beholde, uansett hvilken livsfase man er i. Utbyggingsprogram gir kommunen en strategisk plan for utbygging av kommunens boligarealer og boligområder. Her vil man kunne kartlegge kommunens boligbehov, både for privatpersoner, men også behovet for kommunale boliger. I utbyggingsprogrammet skal det avklares hvor kommunens boligsatsing skal være, hvilke typer boliger man skal satse på, og legge sterkere føringer for nye reguleringsplaner for boligområder. I programmet skal man kartlegge etterspørselen for boliger og boligtomter, der man også kan legge inn tiltak og strategier for å øke etterspørselen. Gjennom arbeidet med programmet skal det lages ett kunnskapsgrunnlag for utviklingen av boligpolitikken i kommunen, og man skal lage nye

retningslinjer og regler for utarbeidelsen av aldersvennlige boliger, førstegangsboliger, og boliger for vanskeligstilte. Rullering av boligpolitisk plan vil også være viktig for dette.

Nye kommuneplanens samfunnsdel vil være en viktig og sentral plan for å kunne legge føringer, strategier og mål for den langsiktige utviklingen til kommunen. Der vil prioriteringer innenfor områdene rekruttere og beholde, kompetanseheving og stabilisering legges. Kommuneplanens samfunnsdel vil også være viktig for å legge føringer for hvordan tiltak som skal til for å imøtekomme den aldrende befolkningen, og hvordan næringslivet og helse- og omsorgstjenestene skal løse disse utfordringene.

Når det gjelder kompetanse og tiltrekking av kompetanse til kommunen er det av stor betydning at kommunen fremstår som attraktiv for arbeidstakere. Strategisk næringsplan vil være viktig for det strategiske arbeidet med rekruttering i næringslivet i kommunen.

For å sikre framtidig rekruttering og beholde kompetanse i kommunen som organisasjon er det viktig at de ulike sektorene med inkluderer mål og strategier i sine planer. Disse må følges opp sektorvis gjennom tiltak i handlingsdelene.

Eksisterende plan på området:

- Kommuneplanens samfunnsdel 2014-2026
- Strategisk oppvekstplan
- Leve hele livet
- Plan for kultur, idrett og friluftsliv

Rullering av planer:

- Kommuneplanens arealdel
- Strategisk plan for helse, omsorg og velferd
- Boligpolitisk plan
- Strategisk næringsplan

Nye planer:

- Nye kommuneplanens samfunnsdel
- Utbyggingsprogram
- Digitaliseringsplan
- Arbeidsgiverstrategi

7 Vedtatte aktive planer

Under kommer en liste over kommunens aktive, vedtatte planer.

Vedtatte aktive planer i Sør-Varanger kommune		
PLANNAVN	VEDTATT ÅR	SLUTT ÅR
Kommuneplan		
Kommuneplanens samfunnsdel	2014	2026
Kommuneplanens arealdel	2018	2030
Folkehelseoversikt		
Folkehelseoversikt Sør-Varanger	2022	2026
Kommunedelplan		
Kultur, idrett og friluftsliv	2018	2028
Strategisk oppvekstplan	2021	2031
Strategisk plan for helse, omsorg og velferd	2020	2030
Strategisk næringsplan	2019	2029
Temaplan		
Krigsminneplan	2023	2033
Boligpolitisk plan	2020	2030
Alkoholpolitiske retningslinjer	2020	2024
Trafikksikkerhetsplan	2021	2024
leve hele livet	2021	2025
Masterplan for reiseliv		
Andre planer		
Helhetlig ROS	2023	2027

Planer som kommer med i kommunal planstrategi er overordnede planer som skal vedtas av kommunestyret og som har stor betydning for kommunens budsjett og økonomiplan. Dette betyr at oversikten over planer ikke viser et fullstendig bilde av planarbeid som skal gjøres i kommunen. I tillegg arbeides det med en rekke handlingsplaner, virksomhetsplaner, reglementer, osv. Det er også verdt å nevne at det i forrige periode ble ferdigstilt tre viktige planer som har stor betydning for satsningsområdene i denne planstrategien. Disse er strategisk plan for helse, omsorg og velferd, strategisk

oppvekstplan og boligpolitisk plan, og for at kommunen skal nå sine strategiske mål, er det også av stor betydning at disse planene følges opp i kommende periode. Planene i seg selv er verdt lite, dersom handlingsdelen ikke følges opp, både administrativt med personalressurser og politisk med nødvendige økonomiske bevilgninger.

Når det skal utarbeides nye planer må det vurderes om kommunen har ressurser til å lage selve planen. Men det er kanskje enda viktigere å vurdere om det finnes tilstrekkelige ressurser til å følge opp planen med handlinger og tiltak i hele perioden planen skal gjelde for. Dette betyr at vedtak om utarbeidelse av nye planer i planstrategien får konsekvenser, samt legger beslag på personal- og økonomiske ressurser, i mange år fram i tid.

I kommunen er det knappe personal- og økonomiske ressurser, noe som gjør at lovpålagte oppgaver og planer for grunnleggende kommunale tjenester prioriteres. Kommunen har en rekke lovpålagte oppgaver med tilhørende frister å forholde seg til, noe som gjør at det er få ekstra ressurser til utviklingsarbeid. Knapphet i ressurser, og prioriteringer av planer gjør at ikke alle planer som man ønsker kan komme på i denne planperioden, men må komme på ett senere tidspunkt.

Hensynet til samisk språk, kultur og samfunnsliv skal ivaretas i alle overordnede planer som utarbeides av kommunen.

8 Oversikt over planer i kommende kommunestyreperiode

Kommuneplan

Planoppgaver	Plantype	Type endring	Startår	2024	2025	2026	2027	Vedtaksår	Kort beskrivelse
Kommuneplanens arealdel	Kommuneplan	Rullering	2025		X	X	X	2027	
Kommuneplanens samfunnsdel	Kommuneplan	Rullering	2024	X	X	X		2026	

Kommunedelplan

Planoppgaver	Plantype	Type endring	Startår	2024	2025	2026	2027	Vedtaksår	Kort beskrivelse
Byplan Kirkenes	Kommunedelplan	Ny	2019	X	X			2025	
Hovedplan for vann og avløp	Kommunedelplan	Ny	2020	X				2024	
Hovedplan for vei og trafikk	Kommunedelplan	Ny	2019	X				2024	
Kommunedelplan for naturmangfold	Kommunedelplan	Ny	2024	X	X	X		2026	
Plan for forebygging av omsorgssvikt og atferdsvansker	Kommunedelplan	Ny	2025		X	X	X	2027	
Strategisk næringsplan	Kommunedelplan	Rullering	2025		X	X		2026	
Strategisk plan for helse,	Kommunedelplan	Rullering	2025		X	X		2026	Under denne kommer plan for

Planstrategi 2024-2027 Sør-Varanger kommune

Planoppgaver	Plantype	Type endring	Startår	2024	2025	2026	2027	Vedtaksår	Kort beskrivelse
omsorg og velferd									legetjenester og plan for habilitering og rehabilitering.

Temaplan

Planoppgaver	Plantype	Type endring	Startår	2024	2025	2026	2027	Vedtaksår	Kort beskrivelse
Boligpolitisk plan	Temaplan	Rullering	2025		X	X		2026	
Digitaliserings-plan	Temaplan	Ny	2025		X	X	X	2027	
Plan for voldsforebygging i nære relasjoner	Temaplan	Ny	2025		X	X		2026	
Trafikksikkerhetsplan	Temaplan	Rullering	2025		X	X		2026	
Utbyggingsprogram	Temaplan	Ny	2025		X	X		2026	
Veteranplan	Temaplan	Ny	2026			X	X	2027	

Andre plantyper

Planoppgaver	Plantype	Type endring	Startår	2024	2025	2026	2027	Vedtaksår	Kort beskrivelse
Arbeidsgiverstrategi	Administrativ plan	Ny	2025		X	X		2026	
Helhetlig ROS	Administrativ plan	Rullering	2027				X	2027	
Kystsoneplan for Varanger	Interkommunal plan	Ny	2020	X				2024	
Overordnet beredskapsplan	Administrativ plan	Rullering	2021	X				2024	